

11.3.2020

Ylivieskan kaupungin ohje koronavirusepidemian varalta

Tämä toimintaohje on tarkoitettu Ylivieskan kaupungin palveluksessa työskentelevälle henkilöstölle. Ohjeen tarkoituksena ei ole toimia yleisenä kansalaisen toimintaohjeena, vaan se käsittelee lähinnä Ylivieskan kaupungin palvelussuhteissa noudatettavia menettelyjä ja sitä, millaisia vaikutuksia epidemialla voi olla työntekijöihin. Yleisestä koronavirukseen liittyvästä tiedottamisesta ja siihen varautumisesta vastaavat Suomessa [Terveysten ja hyvinvoinnin laitos](#), [sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö](#) ja [Työterveyslaitos](#). Paikallisesta koronavirustilanteesta saa tietoja [Peruspalvelukuntayhtymä Kallion sivuilta](#).

Ohjeessa on erikseen mainittu toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä heti ja joita noudatetaan toistaiseksi, sekä mahdolliset tulevat toimenpiteet, joihin saatetaan ryhtyä, mikäli koronavirusepidemia alkaa levitä Suomessa ja alkaa muodostaa uhan Ylivieskan kaupungin palvelutuotannolle.

Toimintaohjeet lyhyesti

Näin toimimme nyt:

- Kätteleminen lopetetaan toistaiseksi
- Käsiä on pestävä tehostetusti
- Yskökset ja aivastukset tulee peittää joko nenäliinalla tai hihalla ja vasta viimesijaisesti kämmenellä
- On suositeltavaa seurata edellä mainittujen viranomaistahojen tiedotusta
- Sairaustapauksissa on ilmoitettava esimiehelle, jos on perusteltua syytä epäillä sairauden olevan koronaviruksesta johtuva (esim. matkustamisen tai sairastuneen lähellä oleskelun vuoksi)
- Työmatkojen peruminen ja työmatkoista kieltäytyminen on sallittua, jos matkustaminen ei tunnu turvalliselta

Näin voimme joutua toimimaan myöhemmin:

- Yksiköitä voidaan joutua sulkemaan
- Sairauspoissaolojen oimailmoitusaikaa voidaan joutua pidentämään
- Loma- ja harkinnanvaraisten vapaiden myöntäminen voi muuttua tiukemmaksi sekä myönnettyjä lomia voidaan joutua perumaan
- Työnantaja voi joutua teettämään ylityötä
- Työnantaja voi joutua kieltämään tai perumaan työmatkoja
- Työnantaja voi joutua rekrytoimaan määräaikaista ja sijaisia lyhyellä varoitusaajalla

Yleistä koronaviruksesta

Vuodenvaihteessa on Kiinasta käynnistynyt tautiepidemia, jonka aiheuttaja on ihmiselle uusi koronavirus. Sen aiheuttama tauti on viralliselta nimeltään COVID-19. Taudinaiheuttajavirus on nimetty SARS-CoV-2-virukseksi. Koronavirus on jo lisätty tartuntatautilain yleisvaarallisten tautien luetteloon.

Epidemia on levinnyt Kiinasta muualle maailmaan. Virus on aiheuttanut epidemioita muun muassa Etelä-Koreassa, Japanissa, Iranissa ja Italiassa. Tartunnan saaneita potilaita on löydetty useista muista maista, myös Suomesta. Uusi koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektioita ja keuhkokuumeita. Pienellä osalla tartunnan saaneista on vakava infektio. Oireet muistuttavat alkuvaiheessa minkä tahansa hengitysteiden virusinfektion oireita (kuume, yskä, hengitysvaikeus, lihaskivut, väsymys, päänsärky). Nykytiedon mukaan pääosalla sairastuneista oireet ovat lieviä. Viruksen leviämisen uhka ja mahdollinen epidemian uhka on siinä määrin vakava, että Ylivieskan kaupungin henkilöstön on hyvä kiinnittää huomiota koronavirustartunnan ehkäisyyn (tehostettu käsi- ja yskimishygienia).

Mikäli epidemian uhka Suomessa kasvaa, taudin leviämisen estämiseksi voidaan joutua sulkemaan toimintayksiköjä. Henkilöstön tehtäviä voidaan joutua järjestämään uudelleen, ja on mahdollista, että osalle henkilöstöstä ei voida osoittaa työtehtäviä epidemian toteutuessa. Tässä ohjeessa on pyritty mahdollisimman kattavasti huomioimaan toimenpiteet, joilla epidemian leviämistä voidaan estää ja rajata, ja kuviteltavissa olevat vaikutukset, joita epidemian toteutumisella saattaa olla työnantajan ja työntekijän näkökulmista.

Tiedottamiskäytännöt

Ylivieskan kaupunki tiedottaa koronavirusta koskevissa asioissa omalle henkilöstölleen pääasiassa sähköpostitse ja Intran välityksellä. Mikäli Intrassa oleva ohjeistus päivittyy, ilmoitetaan siitä erikseen sähköpostilla.

Ylivieskan kaupunki suosittelee, että jokainen työntekijä tutustuu erityisesti Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Työterveyslaitoksen ohjeistukseen. Pääset sivuille yllä olevista linkeistä. Linkki avautuu, kun painat Ctrl-painiketta ja samanaikaisesti hiiren vasenta painiketta linkin päällä.

Miten suojaudumme tartunnalta?

Tämänhetkisen käsityksen mukaan koronavirus tarttuu pisaratartuntana. Jos koronavirus alkaa levitä Suomessa, yleisötilaisuuksia ja tarpeetonta kasvokkain tapaamista tulee välttää. Tällä hetkellä ei ole syytä rajoittaa kasvokkain tapahtuvia tapaamisia ja kokouksia.

Koronaviruksen tarttumistavan vuoksi kättelyä tulee välttää niin kauan kuin uhka koronaviruksen leviämisestä on olemassa. Käsihygieniaan on muutoinkin kiinnitettävä huomiota erityisesti riittävällä käsienpesulla. Yskittäessä ja aivastaessa suu tulee peittää ensisijaisesti nenäliinalla ja toissijaisesti hihalla. Mikäli aivastus tai yskös on pakko peittää kämmenellä, tulee kädet pestä välittömästi.

Hengityssuojainten käyttöön ei ole tarvetta, ellei siihen erikseen ohjeisteta. Epidemian leviämisen vuoksi hengityssuojaimia saatetaan joutua ottamaan käyttöön yksikkökohtaisesti ja työtehtävistä riippuen (esimerkiksi työskenneltäessä riskiryhmien lähellä).

Tarkempia ohjeita suojautumisesta on saatavissa [THL:n sivuilta](#).

Voinko edelleen matkustaa?

Kotimassa matkustaminen on edelleen turvallista eikä matkustamisen rajoittaminen ole tarpeellista tällä hetkellä. Jos tilanne muuttuu, työnantaja ilmoittaa asiasta ja tarpeen vaatiessa kieltää matkustamisen kokonaan. Jos matkustaminen Suomen sisällä kuitenkin aiheuttaa turvattomuuden tunnetta, Ylivieskan kaupungin työntekijöiltä ei vaadita virka- ja virantoimitusmatkojen tekemistä. Mahdollisuus kieltäytyä matkoista koskee vain joukkoliikenteen avulla tehtäviä matkoja sekä sellaisiin tapahtumiin tai kokouksiin suuntautuvia matkoja, joissa on perusteltua syytä epäillä, että koronavirustartunta voisi olla mahdollinen.

Omat henkilökohtaiset matkat niin kotimaassa kuin ulkomaillakin ovat jokaisen omassa harkinnassa. Ylivieskan kaupunki suosittelee vahvasti [ulkoministeriön matkustustiedotteissa](#) annettujen ohjeiden noudattamista.

Mitä muutoksia työssäni voi tapahtua?

Tällä hetkellä ei ole tarvetta muuttaa henkilöstön työtehtäviä epidemiavaaran vuoksi. Tässä kappaleessa käsitellään kuitenkin mahdollisia palvelussuhteita koskevia väliaikaisia muutoksia, joihin voidaan joutua turvautumaan, mikäli epidemia alkaa levitä Suomessa.

Epidemiatilanteessa saatetaan joutua sulkemaan erityisesti kouluja ja päiväkotia, jolloin myös henkilöstön tehtävät vähentyvät tilapäisesti. Lähtökohtana on, että työjohto-oikeutensa nojalla työnantaja määrää mitä, missä, milloin ja miten työt tehdään. Työnantaja voi määrätä työjohto- ja valvontaoikeutensa perusteella paikasta, jossa työ- ja virkatehtävät suoritetaan, ellei työsopimuksessa ole rajoitettu tätä työnantajan oikeutta. Työnantaja voi myös yksipuolisesti tehdä töiden asianmukaisen järjestelyn kannalta tarpeellisia muutoksia tehtäviin sekä järjestellä työtehtäviä ja työaikoja siten, että työt tulevat tehdyksi myös muuttuneissa olosuhteissa.

Työsuhteinen henkilö voidaan KVTES:n I luvun 10 §:n mukaisesti siirtää enintään kahdeksaksi viikoksi kerrallaan muihin tehtäviin, joita voidaan hänen koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella pitää hänelle sopivina. Pidempiaikaiset siirrot edellyttävät työntekijän suostumusta.

Viranhaltijan virantoimitusvelvollisuutta työnantajalla on oikeus muuttaa laajemmin kuin normaalin työjohto-oikeuden perusteella, kun toiminnan uudelleenjärjestely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää. Lähtökohtana on toiminnan ja virkatehtävien sopeuttaminen muuttuviin tilanteisiin, tarpeisiin ja olosuhteisiin.

Etätöyön tekemistä voidaan lisätä, jos koronavirus leviää Ylivieskan kaupungin alueelle.

Jos kaupungin kriittisten toimintojen toteuttaminen vaarantuu epidemian vuoksi, kaupunki saattaa joutua palkkaamaan määräaikaista työvoimaa toimintojen ylläpitämiseksi. Epidemian leviämisen voi olla vaikutusta myös ylityö- ja varallojärjestelyihin sekä työvuorolistojen muutoksiin normaalia lyhyemmällä varoitustajalla.

Epidemian leviämisen voi olla vaikutuksia **henkilöstön palkkaan**. Työntekijän ollessa estynyt tekemästä työtään työpaikkaa kohdanneen tulipalon, poikkeuksellisen luonnontapahtuman tai muun sen kaltaisen hänestä tai työnantajasta riippumattoman syyn vuoksi, hänellä on oikeus saada palkkansa esteen ajalta, kuitenkin enintään 14 päivältä. Määräys koskee työnteon estymistä työsuhteen osapuolista riippumattomista syistä, ja se edellyttää myös sitä, ettei työnantaja voi osoittaa korvaavaa työtä. **Tilanne, jossa henkilöstön palkanmaksu osittain lopetettaisiin epidemian vuoksi, on teoriassa mahdollinen, mutta varsin epätodennäköinen.**

Muutokset sairauspoissaolokäytäntöihin

Epidemian uhka ei nykyisellään vaikuta sairauspoissaolokäytäntöihin. Jos epidemia alkaa levitä Suomessa, työnantaja varautuu tilanteeseen muuttamalla sairauspoissaoloja koskevaa ohjeistustaan, erityisesti omalla ilmoituksella tapahtuvien sairauspoissaolojen kohdalla. Kyseeseen tulisi ainakin omaan ilmoitukseen perustuvien sairauspäivien määrän lisääminen, jos tapauksessa on syytä epäillä koronavirustartuntaa. **Mikäli sairauspoissaolokäytäntöjä joudutaan muuttamaan, muutoksista tiedotetaan erikseen.**

Tilapäiseen hoitovapaaseen (sairaalan lapsen hoitamiseen) koronavirusepidemiassa ei ole vaikutusta. On tosin mahdollista, että mikäli tilapäisen hoitovapaan syynä on koronavirus, sekä sairastunut lapsi että hänen huoltajansa määrätään karanteeniin.

Mitä jos joudun itse tai läheiseni joutuu karanteeniin?

Jos työntekijä joutuu karanteeniin koronavirustartunnan vuoksi, hänellä on oikeus saada poissaolon ajalta palkkaa samoin perustein kuin normaalin sairausloman aikana. Jos henkilö määrätään karanteeniin pelkästään altistumisen vuoksi (eli tartuntaa ei ole todettu), henkilöllä on oikeus saada tartuntatautipäivärahaa. Tartuntatautipäivärahaa maksetaan myös huoltajalle, jonka alle 16-vuotias lapsi on määrätty karanteeniin, jos huoltaja on sen vuoksi estynyt tekemästä työtään. Tartuntatautipäiväraha korvaa ansionmenetyksen täysimääräisesti.

Tartuntatautipäivärahan maksamisen edellytyksenä on, että henkilö on estynyt tekemästä työtään. **Mikäli etätyön tekeminen on mahdollista, henkilö ei ole oikeutettu saamaan tartuntatautipäivärahaa.**

Lisätietoa tartuntatautipäivärahasta saa [Kelan sivuilta](#).

Tilapäisen hoitovapaan myöntämisen edellytyksenä on lapsen yllättävä sairastuminen. Jos lapsi määrätään karanteeniin tai eristykseen ilman, että hän on sairas, tilapäisen hoitovapaan edellytykset eivät täyty. Tällaisissa tapauksissa voidaan myöntää palkaton työ-/virkavapaa pakottavista perhesyistä. Tällöin huoltaja on kuitenkin oikeutettu saamaan yllä mainittua tartuntatautipäivärahaa, joka korvaa ansionmenetyksen.

Mitä jos epäilen sairastuneeni koronavirukseen?

On tärkeää muistaa, että pelkät koronavirustartuntaan liitetyt oireet eivät välttämättä johdu koronaviruksesta, koska samat oireet ovat tyypillisiä monille kausiluonteisille sairauksille. Tartuntaa on syytä epäillä lähinnä sellaisissa tapauksissa, jossa sairastunut henkilö on matkustellut tai ollut lähikontaktissa koronavirukseen sairastuneen henkilön kanssa.

Koronavirukseen sairastuneiden oireita ovat olleet kuume, yskä ja hengenahdistus. **Jos sairastuminen voi perustellusti johtua koronaviruksesta, on asiasta tärkeää ilmoittaa esimiehelle poissaoloilmoituksen yhteydessä.** Virustartunnan nopea tunnistaminen on tärkeää, jotta viruksen leviäminen Ylivieskan kaupungissa ja sen henkilöstön keskuudessa voidaan estää.

Jos esimiehelle ilmoitetaan sairauspoissaoloilmoituksen johtuvan koronaviruksesta ja olosuhteiden perusteella epäily on perusteltu, esimiehen tulee ilmoittaa asiasta muille yksikön työntekijöille ja Ylivieskan kaupungin hallintojohtajalle.

Lomiin ja muihin harkinnanvaraisiin vapaisiin liittyvien käytäntöjen muutokset

Jos koronavirusepidemia uhkaa kaupungin tehtävien hoitamista, henkilöstön lomien myöntämistä saatetaan joutua rajoittamaan ja henkilöstölle jo myönnettyjä lomia perumaan tai keskeyttämään.

Työsuhteessa olevan henkilöstön jo myönnettyjä lomia työnantaja ei voi yksipuolisesti perua tai keskeyttää, vaan muutoksesta on sovittava työntekijän kanssa.

Virkasuhteessa olevan henkilöstön loman työnantaja voi yksipuolisesti perua tai keskeyttää, mikäli se on tarpeellista julkisen vallan käyttöön liittyvistä painavista syistä tai terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Siirtämisestä on pyrittävä ilmoittamaan viranhaltijalle vähintään kaksi viikkoa ennen loman tai sen osan alkamista. Erityisen painavasta syystä vuosiloman ajankohtaa voidaan siirtää tai vuosiloma keskeyttää kahden viikon ilmoitusaikaa noudattamatta. Viranhaltijalle on aina varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen tällaisen päätöksen tekemistä.

Harkinnanvaraisten työ- ja virkavapaiden myöntämistä saatetaan joutua rajoittamaan, jos epidemia alkaa levitä Suomessa.

Lisätietoja

Lisätietoja koronaviruksen vaikutuksista **palvelusuhteisiin ja työhön liittyviin asioihin** saa vs. hallintojohtaja Toni Saranpäältä (puh. 044 4294 212).